

על התכנים הפנימיים במפד"ל העלולים לפוצץ מאשלה

● תקטין בהרבה את כוח יריי ביו, הנושאים בתוארים של שרים. תגביר את כוחו שלו, כאיש השולט במנגנון המפלגה, תוכיח לכל שבלעדיו לא תחזיק מעמד קואליציה עם הדתיים.

רקע דתי

היה ברור מיום קום הממשלה. רפאל המתין רק להזדמנות המתאימה. מסיבות שונות אין לו חשק לפרוש על רקע בעיות של שלום-סיפוח, כי בעניין זה חלוקות הדיעות במפלגה. אם תפרוש המפלגה על רקע זה, יהיה קשה לרפאל להחזיר אותה לממשלה — בראשותו.

לעומת זאת כדאי לרפאל להביא לפרישה על רקע דתי מובהק — פגיעה בלשהי ברית. ואין פגיעה שהמפד"ל כולה רגישה לה יותר, מאשר החינוך הדתי — בכת עייניו של הציבור הדתי כולו.

סקר של המפד"ל גילה שהחינוך הוא העניין היחיד בו מאוחדים חברי המפד"ל. על רקע זה מוסברת התקיפות הפתאומית של המפד"ל, שלושת השרים נגרים עם הזרם, ואינן יכולים להתנגד. אין הם יכריעו לים להרשות לעצמם להיראות פחות תקיפים מרפאל, בעניין הנוגע לחינוך הדתי.

החוצאה!

לכן, יתכן שהמשבר ישא פרי, והמפד"ל תפרוש. ואפילו יחלף משבר זה, כמו קודמיו, ללא פריישה — חרי כבד מצפה מאחורי הפינה המשבר הבא, והבא אחרי הבא.

עולה אחר הליברלים

אם תפרוש המפד"ל, תישאר ה"קואליציה מורכבת מ-56 אנשי המערך, 4 גרוריה הערביים, ו-4 הליברלים העצמאיים — קואליציה מצומצמת מאוד של 64 מתוך 120.

תמיכת 4 אנשי האגודה ו-2 אנשי פא"י, התומכים לעיתים קרובות בממשלה (תמורת הסבות מתאימות) אינה בטוחה במצב כזה.

לעומת זאת נמצאת בשוק מפיי לגה, הפוזלת זה מכבר בכיוון זה: המפלגה הליברלית, על 12 ח"כים — מיספר השווה בדיוק לכוחה של המפד"ל.

אומנם, יתכן כי במקרה של פילוג גח"ל יישארו כמה מח"כי הליברלים עם חרות — אך השאר יספיקו בהחלט כדי להחזיר את היציבות לממשלה, ללא צורך בבחירות. משום כך אין המערך נאחו בפאניקה. נסיונו הארוך גם לימד אותו שתמיד אפשר להסתדר, איכשהו, עם הדתיים. זהו רק עניין של מחיר.

אלא שהפעם, על רקע היחסים הפנימיים במפד"ל, יתכן כי גם מחיר גבוה לא יחזיק את המפיי לגה בממשלה — אלא אם המחיר יהיה לרוחו של יצחק רפאל.

כשר בממשלה הבאה. מיכאל חזני זכה לכהונת השר "אן ההפקר", מפני שלא היה מועמד נגדי אחר לרפאל. הוא איש סימפטי, ומתייחס אל תפקידו ברצינות — אבל אין לו גב של ממש.

לאחרונה מתחברים ורהפטיג וחזני, לי צורך הגנה הדדית ומשותפת. אך גם כן הם המשולב אינו מסתכם בהרבה. כך קורה שלבעלי האינטרס היממי בהישארות המפד"ל בממשלה — אין הכוח לכפות את דעתם על המפלגה.

הכרישה כדאי לצעירים

לצעירים אין כל אינטרס בהמשך מעמדה הקואליציוני של המפלגה. להיפך, בראש הצעירים עומד זכולון המר, הח"כ החדש.

השפעתו הניכרת באה לו מפני שהוא נחשב לאיש הגון, דבר נדיר למדי במפלגה זו, ומפני שהוא מוכן לעשות את הכל למען חבר. יחסיהם מלאים תפקיד חשוב מאוד בין ראשי הצעירים, הקשורים

רפאל

זה בזה והמבלים יחד. בכנסת לא התבלט המר כהוגה-דיעות או כפרלמנטר, אך זה אינו חשוב.

יהודה רוזנברג בן-מאיר, הח"כ הטרי ביותר, תומך בהמר בלי הסתייגות, וכך עורר שם גם נציגי הצעירים במנגנון המפלגה.

למר הובטחה כהונת סגן-שר במשרד הסעד, כאשר בחרו הצעירים בחזני. אבל חזני אינו שש למילוי הבטחה זו, והמר עצמו אינו להוט אחריה. הוא חושש, בצדק, כי קבלת כהונה זו תטיל בו דופי, כאילו מכר קולות תמורת כסא. הוא גם מספק, בצדק, בהמשך כהונת קואליציה זו.

אם תיאלץ המפד"ל לפרוש מן הממשלה, יגדל כוחם של הצעירים. ריבם לא יהיו עוד שלושה שרים, שיש להם מישקל כלשהו בגלל כהונתם. המפלגה תהפוך לזירת התאבקות, בה יילחמו הכל בכל — ומחיר תמיכת הצעירים תרקיט שחקים.

מה גם שהצעירים הם אנשי ארץ-ישראל השלמה. המר נמנע בהצבעת-האמון ל-ממשלה על רקע זה, דבר שהנחיל לו פופולריות נוספת בקרב חסידיו.

אין לצעירים מה להפסיד מן הפרישה, ויש להם הרבה מה להרוויח.

המרחיח העיקרי מן הפרישה יהיה, כי מוכן, יצחק רפאל. והוא הדוחף העיקרי. אין הוא סועל רק מתוך רגשי-נקם, אלא גם מתוך הגיון פוליטי קר. כי פרישת המפלגה:

בלתי-מעורער של המפד"ל. במקרה זה, היו הצעירים חוזרים למה שהיו בימי שפירא — סרע עודף, שאיש אינו מתחשב בו.

כדי למנוע זאת, היה עליהם לבלום את רפאל, להכניס לממשלה שר אחר. במצב כזה נשאר רפאל ללא השפעה מכרעת, כי שכל אחת מסיעות המפלגה זקוקות לחוגי הצעירים כדי להוות רוב.

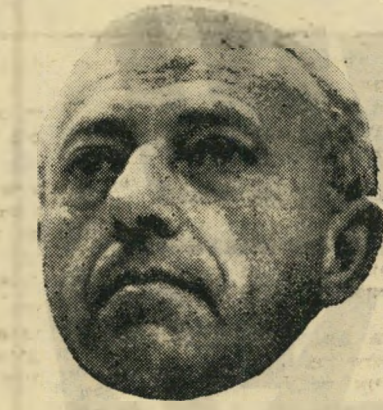
ואכן, כך היה. רפאל נוצח בי קולם של הצעירים, הקרובים לדיעותיו. במקומו נבחר חזני הי רחוק מדיעותיהם.

כיום יש למפד"ל שלושה שרים, והם הי אנשים האומללים ביותר במפלגה.

ורהפטיג

בעזרת העיניים

חזני

כי שלושתם מעוניינים, כמובן, להישאר בממשלה. שלושתם יונים, גליות או נס-תרות, ורחוקים מן הרומנטיקה של ארץ-ישראל השלמה.

אבל לשלושתם אין שום השפעה ממשית במפלגתם.

● יוסף בורג, שהפך למיספר 1 אחרי מות שפירא, ושיעמוד בראש רשימת המפד"ל בבחירות הבאות אם תיערכנה מחר — חסר גיבוי של ממש. הוא עומד בראש מפני שהוא שר ותיק, ומפני שאיש מבין היריבים איננו חושש מפניו. גם רפאל מעדיף את בורג על כל מועמד אחר, מפני שהוא בטוח כי בורג לא יוכל לסכן לעולם את מעמדו שלו.

● זרח ורהפטיג חלש הרבה יותר מבורג. מאחוריו אין שום דבר. בחוגי המפלגה מאשימים אותו בכך שהוא מנהל גרוע, ושבמשרד-הדתות שלו שורר תהלוכה ובוהו. הוא הפך שר רק מפני שהיה איש-אמונו של שפירא, אין לו סיכוי לכהן

א יומרה של המפד"ל לפוצץ את הקואליציה הממשלתית, תוך שבועיים, אם לא תינתן למפד"ל השליטה הבלעדית על החינוך הדתי. הממשלה, לא בא כי אפתעה לאיש (או אשה) בצמרת המדינה.

העניין עצמו חשוב למדי. המפד"ל שר לטת זה מכבר בחינוך זה, ותביעותיה הן נוכחיות פירושן, למעשה, להכני לזרם דתי עצמאי לכל דבר, שבו מתבטאת השתתפות המדינה רק במימון.

אלא שלא זה העיקר. מאז ניכנס מיכאל חזני כשר לממשלה, במקום חיים משה שפירא המנוח, היה ברור כי במוקדם או במאוחר יתחולל משבר קואליציוני.

היה גם ידוע מי יהיה מחולל המשבר: יצחק רפאל.

רפאל פרץ בנכי

כי י יצחק רפאל לא נכנס לממשלה, כפי שהיה צפוי. חזני ירש את מקומו. היו לכך כמה וכמה סיבות — הפרשות שהועלו במישפטי-הדיבה שהגיש נגד הארץ, התנגדותם של גולדה מאיר ו/או יעקב שמשון שפירא, ועוד.

אך הסיבה המכרעת היתה לגמרי אחרת. היא באה מתוך המפד"ל עצמה.

בהצבעה הקובעת, הפסיד רפאל בקול אחד. כשחזר הביתה, פרץ בכני וקרא: "ידידי חטובים בני"

תר בגרו בני!

מי היו ידידים אלה? בין שני המועמדים, רפאל וחזני, ידוע חזני כיונה מובהקת. רפאל תפס מקום אמצעי בין היונים והניצים, היחה מעין "יונק".

והנה קרה הנם, ולא מירי שי-מייים: הניצים במפלגה הצביעו דווקא בעד היונה, ולא בעד הי-יונק.

הניצים הם "חוגי הצעירים", כולם אנשי ארץ-ישראל השלמה. מרוע ביכרו את חזני על רפאל?

אקיאווני עם כיפה

חגי הצעירים במפד"ל אינם כוח גדול. הם סוענים ל-25%. אולם בי-ימי חייו של שפירא, בעל המישקל הי-אישי העצום, פשוט התעלמו מהם. כי שפירא, יונה קיצונית, בחל בשובניזם של הצעירים.

התשובה לקוחה ישר מספריו של גוי גמור, ניקולה מאקיאווולי. עתה, עם מותו של שפירא, ראו הצעירים שיש להם הזדמנות לי-מלא תפקיד רבי-עוצמה: לשוך המאזניים במפלגה, שהיא עצמה רגילה להוות את לשון-המאזניים בכל ממשלה ועירייה.

מבחינת השקפתם, היו צריכים אומנם להצביע בעד רפאל, אבל אילו עשו כן, היו מכצעים חאראקירי פוליטי.

זוה חושבו: אילו נבחר רפאל לשר, נוסף על כוחו הרב במנגי-נון המפלגה, היה הוא הופך לי-יורשו של שפירא, ולמנהיג הי

דרוויש הבטיח להמשיך להילחם ולהאבק למען העם הפלסטיני. מתנגדיו טענו לעומתו, שהוא סתם חיפש (המשך בעמוד 16)

אם שקיים בהגיעו למצרים: כי אין בי יכולתו להמשיך לחיות בישראל, בה הוא פשוט נתק. כי אם שינה את מקומו, אין פירוש הדבר ששינה את הקו הפוליטי שלו.

האחד תקף את דרוויש בחריפות, האשים אותו בבגידה בידיו וכבירחה מן המערך. מה מבקרים אלה לא קיבלו את נימוקיו של דרוויש, אותם השמיע במסיבת עיתוני

קשר משם עם ידידיו במערכת עיתון רק"ח אל-אתחאד. חיים נח"ב. בעולם הערבי התחלקו המבקרים לשני מחנות: